

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG

ALKOTMÁNYA

A Szlovén Köztársaság önállóságáról és függetlenségéről szóló alapvető alkotmányokmányból, valamint az emberi jogokból és szabadságjogokból, a szlovén nemzet alapvető és tartós önrendelkezési jogából és abból a történelmi tényből kiindulva, hogy mi szlovének nemzeti felszabadulásunkért folytatott több évszázados küzdelmünkben kialakítottuk nemzeti létünket és megvalósítottuk államiségünket, a Szlovén Köztársaság Képviselőháza elfogadja

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYÁT

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Szlovénia demokratikus köztársaság.

2. cikk

Szlovénia szociális jogállam.

3. cikk

Szlovénia valamennyi állampolgárának állama, amely a szlovén nép tartós és elidegeníthetetlen önrendelkezési jogán alapul.
Szlovéniában a hatalom a népé. Az állampolgárok a hatalmat közvetlenül és a választások útján gyakorolják, a hatalomnak törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalomra történő osztása alapján.

4. cikk

Szlovénia területileg egységes és oszthatatlan állam.

5. cikk

Az állam saját területén védi az emberi jogokat és az alapvető szabadságjogokat. Védi és biztosítja az őshonos olasz és magyar nemzeti közösség jogait. Gondoskodik az őshonos szlovén nemzeti kisebbségekről a szomszédos országokban, a kivándorolt szlovénekről és a vendégmunkásokról, valamint serkenti kapcsolataikat hazájukkal. Gondoskodik a természeti kincsek és a kulturális örökség megőrzéséről és biztosítja a feltételeket Szlovénia összehangolt civilizációs és kulturális fejlődéséhez.

A szlovén állampolgársággal nem rendelkező szlovének Szlovéniában külön jogokat és kedvezményeket élvezhetnek. Ezen jogok és kedvezmények fajtáit és terjedelmét törvény határozza meg.

6. cikk

Szlovénia címere pajzs alakú. A pajzs közepén kék alapon a fehér színű Triglav látható, alatta két kék színű hullámos vonal, amelyek a tengert és a folyókat jelképezik, felette pedig lefelé fordított háromszög alakjában három arany színű hatágú csillag helyezkedik el. A pajzs széle pirossal szegélyezett. A címer meghatározott geometriai- és színszabály szerint van kialakítva.

Szlovénia zászlaja a fehér-kék-piros színű szlovén nemzeti zászló Szlovénia címerével. A zászló szélessége és hossza között az arány egy a kettőhöz. A zászló színeinek sorrendje a következő: fehér, kék, piros. Minden szín a zászló szélességének egyharmadát foglalja el.

A címer a zászló bal felső sarkában helyezkedik el úgy, hogy az egyik fele a fehér, a másik fele pedig a kék mezőben van.

Szlovénia himnusza a "Zdravljica".

A címer, a zászló és a himnusz használatát törvény szabályozza.

7. cikk

Az állam és az egyházak elkülönülnek egymástól.

Az egyházak egyenjogúak; tevékenységükben szabadok.

8. cikk

A törvényeknek és más előírásoknak összhangban kell lenniük a nemzetközi jog általános elveivel és a Szlovéniát kötelező nemzetközi szerződésekkel. A ratifikált és közzétett nemzetközi szerződések közvetlenül alkalmazandók.

9. cikk

Szlovéniában biztosított a helyi önkormányzáshoz való jog.

10. cikk

Szlovénia fővárosa Ljubljana.

11. cikk

Szlovéniában a szlovén a hivatalos nyelv. Azon községek területén, ahol az olasz vagy a magyar nemzeti közösség él, az olasz, illetve a magyar nyelv is hivatalos nyelv.

12. cikk

A szlovén állampolgárságot törvény szabályozza.

13. cikk

A külföldiek Szlovéniában a nemzetközi szerződésekkel összhangban élvezik az ezen alkotmányban és a törvényekben biztosított valamennyi jogot, azok kivételével, amelyek az alkotmány vagy törvény szerint csak Szlovénia állampolgárait illetik meg.

II. EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGJOGOK

14. cikk

(A törvény előtti egyenlőség)

Szlovéniában mindenki számára, nemzetiségre, fajra, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy egyéb meggyőződésre, vagyoni helyzetre, születésre, képzettségre, társadalmi helyzetre, vagy bármilyen más személyi körülményre való tekintet nélkül, egyenlő emberi jogok és alapvető szabadságjogok biztosítottak.

A törvény előtt mindenki egyenlő.

15. cikk

(A jogok érvényesítése és korlátozása)

Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok közvetlenül az alkotmány alapján érvényesítendők.

Törvénnyel előírható az emberi jogok és alapvető szabadságjogok érvényesítésének módja, amennyiben az alkotmány így rendelkezik, vagy ha ez az egyes emberi jogok vagy szabadságjogok természeténél fogva szükséges.

Az emberi jogokat és az alapvető szabadságjogokat csak mások jogai és azok az esetek korlátozhatják, amelyeket a jelen alkotmány határoz meg.

Az alkotmány biztosítja az emberi jogok és szabadságjogok bírósági védelmét és megsértésük esetében a következmények orvoslásának jogát.

A Szlovéniában érvényes jogi okmányokban szabályozott emberi jogokat vagy alapvető szabadságjogokat nem lehet korlátozni arra való hivatkozással, hogy az alkotmány ezeket nem ismeri el, vagy kisebb mértékben ismeri el.

16. cikk

(A jogok ideiglenes megvonása és korlátozása)

A jelen alkotmányban meghatározott emberi jogok és alapvető szabadságjogok háborús és rendkívüli állapot esetén ideiglenesen megvonhatók vagy korlátozhatók. Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok csak a háborús vagy rendkívüli állapot idejére és kizárólag az ilyen állapot által megkövetelt mértékben, valamint olyan módon vonhatók meg vagy korlátozhatók, hogy a foganatosított intézkedések ne okozzanak kizárólag faji, nemzeti hovatartozáson, nemen, nyelven, valláson, politikai vagy más meggyőződésen, vagyoni állapoton, születésen, képzettségen, társadalmi helyzeten vagy bármilyen más személyi körülményen alapuló egyenlőtlenséget.

Az előző bekezdés kizárja a 17., 18., 21., 27., 28., 29., és 41. cikkekben meghatározott jogok ideiglenes megvonását vagy korlátozását.

17. cikk

(Az emberi élet sérthetlensége)

Az emberi élet sérthetetlen. Szlovéniában nincs halálbüntetés.

18. cikk
(A kínzás tilalma)

Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni. Tilos emberen szabad hozzájárulása nélkül orvosi vagy más tudományos kísérletet végezni.

19. cikk
(A személyi szabadság védelme)

Mindenkinek joga van a személyi szabadságra.

Senkit sem lehet szabadságától megfosztani, kivéve törvényben meghatározott esetekben és eljárás alapján.

Mindenkit, akit szabadságától megfosztottak, anyanyelvén vagy azon a nyelven, amelyet megért, haladéktalanul tájékoztatni kell a szabadság megvonásának okairól. A lehető legrövidebb időn belül írásban is tájékoztatni kell a szabadság megvonásának okairól. Haladéktalanul tájékoztatni kell arról, hogy semmiről sem köteles nyilatkozni, azonnali jogsegélyre jogosult szabadon választott védő által és arról, hogy követelésére az illetékes szerv köteles hozzátartozóit a szabadságvesztésről értesíteni.

20. cikk
(Az előzetes letartóztatás elrendelése és annak időtartama)

Bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsított személyt csak bíróság határozata alapján és csak abban az esetben lehet előzetes letartóztatásba helyezni, ha ez feltétlenül szükséges a büntetőeljárás lefolytatásához vagy más személyek biztonsága érdekében. Az előzetes letartóztatás foganatosításakor, de legkésőbb huszonnégy órán belül, a letartóztatott személynek indokolással ellátott írásbeli határozatot kell kézbesíteni. A határozat ellen a letartóztatott fellebbezéssel élhet, amelyet a bíróságnak negyvennyolc órán belül el kell bírálnia. Az előzetes letartóztatás csak annyi ideig tarthat, amíg fennállnak a törvény által szabályozott okok, de legfeljebb a szabadság megvonásának napjától számított három hónapig. A Legfelsőbb Bíróság az előzetes letartóztatást további három hónappal hosszabbíthatja meg.

Ha a fenti határidők leteltéig nem nyújtanak be vádiratot, a gyanúsítottat szabadlábra helyezik.

21. cikk
(Az ember személyiségének és méltóságának védelme)

Az alkotmány védi az ember személyiségének és méltóságának tiszteletben tartását a büntető- és az összes többi jogi eljárásban, valamint a szabadságvesztés és a büntetés-végrehajtás foganatosítása alatt.

Tilos mindennemű erőszak alkalmazása a szabadságukban bármilyen módon korlátozott személyekkel szemben, valamint bármilyen vallomás- vagy nyilatkozattételre kényszerítés.

22. cikk
(A jogok egyenlő védelme)

Mindenki egyenlő jogvédelemre jogosult a bíróság, valamint más állami szerv, a helyi közösség szervei és az egyéb közhatalmi jogosultsággal eljáró szervek előtt, amelyek jogairól, kötelességeiről és jogos érdekeiről döntenek.

23. cikk
(A bírói védelemhez való jog)

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogairól és kötelességeiről, valamint az ellene emelt vádakról szükségtelen késedelem nélkül független, pártatlan és törvénnyel létrehozott bíróság döntsön.

Ügyében csak a törvénnyel és a bírósági rend által előre meghatározott szabályok szerint kijelölt bíró ítélezhet.

24. cikk
(Az ítékezés nyilvánossága)

A bírósági tárgyalások nyilvánosak. Az ítéleteket nyilvánosan hirdetik ki. A kivételeket törvény határozza meg.

25 cikk
(A jogorvoslathoz való jog)

Mindenki számára biztosított a fellebbezéshez vagy egyéb jogorvoslathoz való jog a bíróságok, valamint egyéb állami szervek, helyi közösségek szervei és közhatalmi jogosultsággal eljáró szervek döntései ellen, melyekkel a szervek az adott személy jogairól, kötelességeiről vagy jogos érdekeiről döntenek.

26. cikk
(A kártérítéshez való jog)

Mindenkinek joga van azon kár megtérítésére, amelyet foglalkozása körében, vagy egyéb, az állami, a helyi közösség vagy a közmegbízást végző szervnél folytatott tevékenysége során az ilyen foglalkozást vagy tevékenységet végző személy vagy szerv okoz jogellenes magatartásával.

A károsultnak joga van ahhoz, hogy a törvénnyel összhangban közvetlenül a károkozótól követelje kárának megtérítését.

27. cikk
(Az ártatlanság vételeme)

A bűncselekménnyel vádolt személy mindaddig ártatlan, amíg bűnösségét jogerős ítélet meg nem állapítja.

28. cikk
(A törvényesség elve a büntetőjogban)

Senkit sem lehet büntetni olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés ideje előtt a törvény szerint nem volt büntetendő, és amelyre nem volt büntetés előírva.

A bűncselekményeket és a büntetéseket a cselekmény elkövetése idejében hatályos törvény szerint állapítják meg, kivéve, ha az új törvény az elkövetőre nézve méltányosabb.

29. cikk
(Jogi biztosítékok a büntetőeljárásban)

Mindenkinek, akit bűncselekménnyel vádolnak, a teljes egyenjogúság mellett a következő jogokat is biztosítani kell:

- hogy megfelelő idő és lehetőség álljon rendelkezésére a védelme elkészítéséhez;
- hogy jelenlétében ítélkezzenek, és saját maga vagy védő közreműködésével védekezzen;
- hogy biztosítsák számára a mellette szóló bizonyítékok felvételét;
- hogy nem köteles saját maga vagy hozzátartozói ellen vallani vagy bűnösségét beismerni.

30. cikk
(A rehabilitációhoz és a kártérítéshez való jog)

Akit jogtalanul ítélték el bűncselekmény elkövetéséért, vagy alaptalanul fosztottak meg szabadságától, rehabilitációra és kártérítésre jogosult, valamint más, törvény által meghatározott jogai is vannak.

31. cikk
(A kétszeres eljárás tilalma)

Senkit sem szabad ismételten elítélni vagy büntetni olyan bűncselekmény miatt, amely miatt az ellene folytatott büntetőeljárást jogerősen megszüntették, vagy az ellene emelt vádat jogerősen elutasították, vagy jogerős ítélettel felmentették vagy elítélték.

32. cikk
(A mozgásszabadsághoz való jog)

Mindenkit megillet a szabad mozgás és a lakóhely szabad megválasztásának a joga, továbbá mindenki szabadon elhagyhatja az országot és az országba bármikor szabadon visszatérhet.

E jog törvénnyel korlátozható, de csak abban az esetben, ha ez büntetőeljárás lefolytatása, fertőző betegségek terjedésének megakadályozása, a közrend biztosítása érdekében szükséges, vagy ezt honvédelmi érdekek megkövetelik.

A külföldiek beutazása és az országban való tartózkodásuk ideje törvény alapján korlátozható.

33. cikk
(A magántulajdonhoz és az örökléshez való jog)

Az alkotmány biztosítja a magántulajdonhoz és az örökléshez való jogot.

34. cikk
(Az emberi méltósághoz és biztonsághoz való jog)

Mindenkinek joga van az emberi méltósághoz és biztonsághoz.

35. cikk
(A magánélet és a személyiségi jogok védelme)

Az alkotmány védi az ember testi és lelki épségének, magánéletének valamint személyiségi jogainak sérthetlenségét.

36. cikk
(A lakhely sérthetlensége)

A lakhely sérthetetlen.

A lakó akarata ellenére bírósági határozat hiányában senki sem léphet be idegen lakásba vagy egyéb idegen helyiségbe és ott nem végezhet házkutatást.

A házkutatásnál joga van jelen lenni az átkutatott lakás vagy helyiségek tulajdonosának vagy képviselőjének.

Házkutatást csak két tanú jelenlétében lehet végezni.

Törvényben meghatározott feltételek mellett hivatalos személy idegen lakásba vagy idegen helyiségbe bírósági határozat hiányában is beléphet és kivételes esetben tanúk jelenléte nélkül tarthat házkutatást, ha ez bűncselekmény elkövetőjének azonnali elfogása vagy a személy- és vagyonbiztonság érdekében feltétlenül szükséges.

37. cikk
(A levéltitok és más hírközlési eszköz titokvédelme)

Az alkotmány biztosítja a levéltitok és más hírközlési eszköz titokvédelmét. Csak törvénnyel írható elő, hogy bíróság határozata alapján meghatározott időre figyelmen kívül lehet hagyni a levéltitkot és más hírközlési eszköz titkosságát, valamint a magánélet sérthetlenségét, ha ez büntetőeljárás megindítása, illetve lefolytatása vagy az állam biztonsága érdekében feltétlenül szükséges.

38. cikk
(A személyes adatok védelme)

Az alkotmány biztosítja a személyes adatok védelmét. Tilos a személyes adatokat gyűjtésük céljával ellentétes célokra felhasználni.

A személyes adatok gyűjtését, feldolgozását, felhasználásának célját, titkosságuk felügyeletét és védelmét törvény szabályozza.

Mindenkinek joga van megismerni azokat az összegyűjtött adatokat, melyek rá vonatkoznak, és ezen adatok jogtalan felhasználása esetén bírósághoz fordulni.

39. cikk
(A véleménynyilvánítás szabadsága)

Az alkotmány biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságát, a szólás és a nyilvános szereplés szabadságát, a sajtó, valamint a nyilvános tájékoztatás és kifejezés egyéb

formáinak szabadságát. Mindenki szabadon gyűjtheti, fogadhatja és terjesztheti a híreket és a véleményeket.

Törvényben meghatározott esetek kivételével mindenkinek joga van olyan közérdekű információk megszerzéséhez, melyekhez törvényben meghatározott jogos érdeke fűződik.

40. cikk

(A helyreigazításhoz és a válaszadáshoz való jog)

Az alkotmány biztosítja azon közzétett hír helyreigazításához való jogot, amellyel az egyén vagy valamely szervezet, illetve szerv jogai vagy érdekei sérülnek, valamint biztosítja a közzétett információra történő válaszadás jogát.

41. cikk

(A lelkiismereti szabadság)

A magán- és közéletben szabad a vallás és egyéb meggyőződés kinyilvánítása.

Senki sem köteles vallási és egyéb meggyőződéséről nyilatkozni.

A szülőknek joguk van gyermekeik számára saját meggyőződésüknek megfelelő vallási és erkölcsi nevelést biztosítani. A vallási és erkölcsi nevelésben a gyermekek irányításának összhangban kell lennie a gyermek korával és képességeivel, valamint lelkiismereti, vallási és egyéb meggyőződésének szabadságával.

42. cikk

(A gyülekezési és egyesülési jog)

Az alkotmány biztosítja a békés gyülekezéshez és a nyilvános gyülekezéshez való jogot. Mindenkinek joga van másokkal szabadon társulni.

E jogok törvényi korlátozása akkor lehetséges, ha ezt az állam vagy a közrend biztonsága, valamint a fertőző betegségek terjedése elleni védekezés indokolja.

A fegyveres erők és a rendőrség hivatásos állományú tagjai nem lehetnek politikai pártok tagjai.

43. cikk

(A választójog)

A választójog általános és egyenlő.

Minden 18. életévét betöltött állampolgárnak joga van választani és választható. Törvény meghatározhatja, hogy a külföldieknek mely esetekben és milyen feltételekkel van választójoguk.

44. cikk

(A közügyek vitelében való részvétel joga)

Minden állampolgárnak joga van ahhoz, hogy a törvénnyel összhangban közvetlenül vagy a választott képviselők által részt vegyen a közügyek vitelében.

45. cikk

(A petícióhoz való jog)

Minden állampolgárnak joga van petíciót vagy más általános érdekű kezdeményezést előterjeszteni.

46. cikk
(A lelkiismereti okokból történő megtagadáshoz való jog)

A lelkiismereti okokból történő megtagadás a törvény által meghatározott esetekben és csak akkor megengedett, ha ez más személyek jogait és szabadságait nem korlátozza.

47. cikk
(A kiadatás)

Szlovén állampolgár nem adható ki idegen országnak. Külföldi kiadatása csak abban az esetben lehetséges, ha erre Szlovéniát nemzetközi szerződés kötelezi.

48. cikk
(A menedékjog)

A törvény keretei között menedékjogot élveznek azok az külföldi állampolgárok és hontalan személyek, akiket az emberi jogokért és az alapvető szabadságjogokért való kiállításuk miatt üldöznek.

49. cikk
(A munka szabadsága)

Az alkotmány biztosítja a munka szabadságát.
Mindenki szabadon választhat foglalkozást.
Minden munkahely mindenki számára azonos feltételek mellett érhető el.
A kényszermunka tilos.

50. cikk
(A szociális biztonsághoz való jog)

Az állampolgárnak törvényben meghatározott feltételek mellett joga van a szociális biztonsághoz.
Az állam szabályozza a kötelező egészségügyi, nyugdíj, rokkantsági és egyéb szociális biztosítást és gondoskodik ezek működéséről.
Háborús veteránoknak és háborús erőszak áldozatainak a törvénnyel összhangban külön védelem biztosított.

51. cikk
(Az egészségvédelemhez való jog)

Mindenkinek joga van az egészségvédelemhez törvényben meghatározott feltételek szerint.
Törvény állapítja meg azokat az egészségvédelemhez való jogokat, amelyeket közpénzekből finanszíroznak.
Senki sem kényszeríthető gyógyításra a törvényben meghatározott eseteken kívül.

52. cikk
(A rokkantak jogai)

Az alkotmány a rokkantaknak a törvénnyel összhangban biztosít védelmet, valamint munkára való képesítést.

A testi illetve szellemi fejlődési zavarral élő gyermekek és más súlyos fogyatékkal élő személyeknek joga van az oktatáshoz és képesítéshez, hogy tevékenyen részt tudjanak venni a társadalmi életben.

A fenti cikk alapján megvalósított oktatást és képesítést közpénzekből finanszírozzák.

53. cikk
(A házasság és a család)

A házasság a házastársak egyenjogúságán alapul. Házasságot az erre hatáskörrel rendelkező állami szerv előtt lehet kötni.

A házasságot, valamint a házasságon és családon belüli jogviszonyokat, továbbá az élettársi kapcsolat jogviszonyait törvény szabályozza.

Az állam védi a családot, az anyaságot, az apaságot, a gyermekeket és az ifjúságot, valamint megteremti a védelem megvalósításához szükséges feltételeket.

54. cikk
(A szülők jogai és kötelességei)

A szülők joga és kötelessége gyermekeik eltartása, oktatása és nevelése. E jog és kötelesség a szülőktől csak törvényben meghatározott esetekben, a gyermekek érdekeinek védelmében vonható meg vagy korlátozható.

A házassági köteléken kívül született gyermekeket ugyanolyan jogok illetik meg, mint a házassági kötelékben születetteket.

55. cikk
(Szabad gyermekvállalás)

Mindenki szabadon dönt a gyermekvállalásról.

Az állam lehetőséget biztosít e szabadság megvalósításához és olyan körülményeket biztosít, amelyek a szülők számára lehetővé teszik, hogy gyermeket vállalhassanak.

56. cikk
(A gyermekek jogai)

A gyermekek külön védelmet és gondoskodást élveznek. Az emberi jogokat és alapvető szabadságjogokat a gyermekek koruknak és képességüknek megfelelően élvezik. Az alkotmány a gyermekeknek külön védelmet biztosít a gazdasági, szociális, testi, lelki vagy más kizsákmányolás ellen. E védelmet törvény szabályozza.

Azok a gyermekek és fiatalkorúak, akikről szüleik nem gondoskodnak, akiknek nincsenek szüleik, vagy nem részesülnek megfelelő családi gondozásban, az állam külön védelmét élvezik. Helyzetüket törvény szabályozza.

57. cikk
(A képzettség és az oktatás)

Az oktatás szabad.

Az általános iskolai oktatás kötelező és közpénzekből finanszírozott. Az állam megteremti a feltételeket ahhoz, hogy állampolgárai megfelelő képzettségre tehessenek szert.

58. cikk
(Az egyetemek és főiskolák autonómiája)

Az állami egyetemek és az állami főiskolák autonómiával rendelkeznek. Finanszírozásuk módját törvény szabályozza.

59. cikk
(A tudomány és a művészet szabadsága)

Az alkotmány biztosítja a tudományos és művészeti alkotótevékenység szabadságát.

60. cikk
(Az alkotótevékenységből származó jogok)

Az alkotmány biztosítja a művészi, tudományos, kutatói és feltalálói tevékenységből származó szerzői és egyéb jogok védelmét.

61. cikk
(A nemzeti hovatartozás kifejezése)

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy szabadon kinyilvánítsa saját nemzetéhez vagy nemzeti közösségéhez való tartozását, ápolja és kifejezze saját kultúráját, valamint használja saját nyelvét és írásmódját.

62. cikk
(A saját nyelv és írásmód használatához való jog)

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogai gyakorlásánál és kötelességei teljesítésénél az állami és közszolgálatot végző más szervek eljárásaiban, törvényben meghatározott módon, saját nyelvét és írásmódját használja.

63. cikk
(Az egyenlőtlenségre és türelmetlenségre, valamint az erőszakra és háborúra való buzdítás tilalma)

Alkotmányellenes bármilyen nemzeti, faji, vallási vagy más egyenlőtlenségre való buzdítás, valamint a nemzeti, faji, vallási vagy más gyűlölet és türelmetlenség szítása. Alkotmányellenes erőszakra vagy háborúra való bármilyen buzdítás.

64. cikk

(Az őshonos olasz és magyar nemzeti közösség külön jogai Szlovéniában)

Az alkotmány az őshonos olasz és magyar nemzeti közösségnek és ezek tagjainak biztosítja a jogot nemzeti szimbólumaik szabad használatára és arra, hogy nemzeti identitásuk megőrzése céljából szervezeteket alapítsanak, fejlesszék a gazdasági, kulturális és tudományos kutatói tevékenységet, valamint a tömegtájékoztatás és a könyvkiadás terén folytatott tevékenységet. A törvénnyel összhangban e nemzeti közösségeknek és tagjaiknak joguk van saját nyelvükön való nevelésre és oktatásra, valamint e nevelés és oktatás alakítására és fejlesztésére. Törvény határozza meg azokat a területeket, amelyeken a kéttannyelvű oktatás kötelező. Az alkotmány a nemzeti közösségeknek és tagjaiknak biztosítja a jogot az anyanemzetükkel és ezek országával fennálló kapcsolatok ápolására. Az állam anyagilag és erkölcsileg támogatja e jogok gyakorlását.

Azokon a területeken, ahol e közösségek élnek, tagjaik saját jogaik érvényesítése érdekében önkormányzatokat alapítanak. Javaslatukra az állam e nemzeti önkormányzatokat felhatalmazhatja az állam hatáskörébe tartozó meghatározott feladatok ellátására, valamint biztosítja ezek elvégzéséhez szükséges forrásokat.

A két nemzeti közösség közvetlen képvisellel rendelkezik a helyi önkormányzat képviselői szerveiben és az Országgyűlésben.

Törvény szabályozza az olasz, illetve a magyar nemzeti közösség helyzetét és jogaik érvényesítésének módját azokon a területeken, amelyeken élnek, a helyi önkormányzatok kötelezettségeit e jogok érvényesítésénél, valamint azokat a jogokat, amelyeket e nemzeti közösségek tagjai ezeken a területeken kívül is érvényesítenek. Mindkét nemzeti közösség és tagjainak jogai létszámukra való tekintet nélkül biztosítottak.

Azok a törvények, más előírások és általános okmányok, amelyek kizárólag a nemzeti közösségek alkotmányban meghatározott jogainak érvényesítésére és helyzetére vonatkoznak, a nemzeti közösségek képviselőinek beleegyezése nélkül nem fogadhatók el.

65. cikk

(A roma közösség helyzete és külön jogai Szlovéniában)

A Szlovéniában élő roma közösség helyzetét és külön jogait törvény szabályozza.

III. GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYOK

66. cikk

(A munka védelme)

Az állam lehetőséget teremt a foglalkoztatásra és a munkára, valamint biztosítja ezek törvényi védelmét.

67. cikk

(A tulajdonjog)

Törvény szabályozza a tulajdon megszerzésének és élvezetének módját úgy, hogy biztosítva legyen a tulajdon gazdasági, szociális és ökológiai funkciója.

Törvény szabályozza az öröklés módját és feltételeit.

68. cikk
(A külföldiek tulajdonjoga)

A külföldiek a törvényben meghatározott feltételek szerint juthatnak ingatlanok feletti tulajdonjoghoz.

A külföldiek földterületeken nem szerezhhetnek tulajdonjogot, kivéve örökléssel, viszonyosság fennállása esetén.

69. cikk
(A kisajátítás)

Ingatlan tulajdona törvényben meghatározott feltételek szerint, közérdekből, természetbeni juttatás vagy kártalanítás ellenében kisajátítható vagy korlátozható.

70. cikk
(A közjavak és a természeti kincsek)

A közjavakon külön használati jogot lehet szerezni a törvényben meghatározott feltételek szerint.

Törvény szabályozza a természeti kincsek hasznosításának feltételeit.

Törvény megengedheti, hogy a természeti javak idegen személyek is hasznosíthatják és szabályozza a hasznosítás feltételeit.

71. cikk
(A földterületek védelme)

A földterületek ésszerű hasznosítása érdekében a törvény külön feltételeket határoz meg a földterületek használatához.

A mezőgazdasági földterületek külön védelmét törvény szabályozza.

Az állam gondoskodik a hegy- és dombvidéken élő lakosság gazdasági, kulturális és szociális fejlődéséről.

72. cikk
(Az egészséges lakókörnyezet)

A törvénnyel összhangban mindenkinek joga van az egészséges lakókörnyezetre.

Az állam gondoskodik az egészséges lakókörnyezetről. E célból törvénnyel szabályozza a gazdasági és más tevékenység végzésének feltételeit és módját.

Törvény rendelkezik arról, hogy a lakókörnyezetben okozott kárt mely esetben és milyen mértékben köteles a károkozó megtéríteni.

Az állatkínzás tilalmát külön törvény szabályozza.

73. cikk
(A természeti és kulturális örökség védelme)

A törvénnyel összhangban mindenki köteles védeni a természeti nevezetességeket és ritkaságszámba menő természeti kincseket, valamint a kulturális emlékműveket.

Az állam és a helyi közösségek gondoskodnak a természeti és a kulturális örökség megőrzéséről.

74. cikk
(A vállalkozás)

A gazdasági kezdeményezés szabad.
Törvény határozza meg a gazdálkodó szervezetek megalapításának feltételeit. Gazdasági tevékenységet tilos a közérdekkel ellentétben végezni.
Tilos a tisztességtelen verseny és azok a tevékenységek, amelyek a törvénnyel ellentétesen korlátozzák a versenyt

75. cikk
(Részvétel a döntéshozatalban)

A gazdálkodó szervezetek és intézetek munkavállalói törvényben meghatározott módon és feltételek szerint vesznek részt az adott szervezet igazgatásában.

76. cikk
(A szakszervezeti szabadság)

A szakszervezetek alapítása és tevékenysége, valamint az ezekhez való csatlakozás szabad.

77. cikk
(A sztrájkjog)

A dolgozókat megilleti a sztrájk joga.
Ha ezt a közérdek megköveteli, a sztrájkjog a tevékenység fajtájának és természetének figyelembevételével korlátozható.

78. cikk
(A megfelelő lakás)

Az állam lehetőséget teremt, hogy állampolgárai megfelelő lakást szerezhessenek.

79. cikk
(A Szlovéniában foglalkoztatott külföldiek)

A Szlovéniában foglalkoztatott külföldiek és családtagjaik törvényben meghatározott külön jogokat élveznek.

IV. AZ ÁLLAMI BERENDEZKEDÉS

a) Az Országgyűlés

80. cikk
(Összetétele és megválasztása)

Az Országgyűlés Szlovénia állampolgárainak képviselőiből alakul és 90 tagot számlál. A képviselőket általános, egyenlő, közvetlen és titkos szavazással választják. Az Országgyűlésbe minden alkalommal megválasztásra kerül az olasz és a magyar nemzeti közösség egy-egy képviselője. A választási rendszert törvény szabályozza, amelyet az Országgyűlés az összes képviselő szavazatának kétharmados többségével fogad el.

81. cikk
(Az Országgyűlés megbízatásának időtartama)

Az Országgyűlés képviselőit négy évre választják. Ha az Országgyűlés megbízatása háború vagy rendkívüli állapot idején járna le, megbízatása hat hónappal a háború, illetőleg a rendkívüli állapot megszűnése után jár le, de előbb is lejárhatal, ha az Országgyűlés úgy dönt. Az országgyűlési választásokat a köztársasági elnök írja ki. Az Országgyűlést legkorábban két hónappal és legkésőbb 15 nappal az előző Országgyűlés első ülésétől számított négy év letelte előtt választják meg. Ha az Országgyűlést felosztatják, az új Országgyűlést legkésőbb két hónappal az előbbi felosztatása után választják meg. Az előző Országgyűlés megbízatási ideje az új Országgyűlés első ülésével szűnik meg, melyet a köztársasági elnök hív össze a képviselők megválasztását követő legkésőbb 20 napon belül.

82. cikk
(A képviselők)

A képviselők az egész nép képviselői és senki által sem utasíthatók. Törvény határozza meg, kiket nem lehet képviselővé megválasztani, valamint a képviselői tisztség összeférhetetlenségét más tisztséggel és tevékenységgel. A képviselők megbízatását az Országgyűlés erősíti meg. Az Országgyűlés döntése ellen a törvény alapján az Alkotmánybírósághoz lehet panaszt benyújtani.

83. cikk
(A képviselők mentelmi joga)

Az Országgyűlés képviselője büntetőjogilag nem felelős az Országgyűlésben vagy az Országgyűlés munkatestületeinek ülésein kinyilvánított véleményért vagy szavazatért. A képviselőt nem lehet előzetes letartóztatásba helyezni és ellene, ha mentelmi jogára hivatkozik, az Országgyűlés engedélye nélkül büntetőeljárást indítani, kivéve ha tetten érték olyan bűncselekmény elkövetésénél, amely öt évnél hosszabb szabadságvesztéssel büntetendő. Az Országgyűlés annak a képviselőnek a mentelmi jogát is elismerheti, aki erre nem hivatkozik, vagy akit az előző bekezdés szerinti bűncselekmény elkövetésénél tetten érték.

84. cikk
(Az Országgyűlés elnöke)

Az Országgyűlés élén az elnök áll, akit az összes képviselő többségének szavazatával választanak meg.

85. cikk

(Az Országgyűlés ülései)

Az Országgyűlés rendes és rendkívüli ülészekokon végzi munkáját. A rendes és rendkívüli ülészekokat az Országgyűlés elnöke hívja össze; rendkívüli ülést akkor köteles összehívni, ha ezt az Országgyűlés képviselőinek legalább egynegyede vagy a köztársasági elnök követeli.

86. cikk

(A döntéshozatal)

Az Országgyűlés határozatképes, ha az ülésen a képviselők többsége jelen van. Az Országgyűlés a törvényt és más határozatot, valamint a nemzetközi szerződések ratifikálását a jelenlevő képviselők leadott szavazatainak többségével fogadja el, ha az alkotmány vagy törvény más szavazattöbbséget nem ír elő.

87. cikk

(Az Országgyűlés törvényhozási hatásköre)

Az állampolgárok és más személyek jogairól és kötelességeiről az Országgyűlés csak törvény által rendelkezhet.

88. cikk

(A törvényhozói kezdeményezés)

Törvényt a kormány és bármely országgyűlési képviselő kezdeményezhet. Törvényt legalább ötezer szavazó is kezdeményezhet.

89. cikk

(A törvényhozási eljárás)

A törvényeket az Országgyűlés több olvasatban fogadja el, ha a házszabály másképpen nem rendelkezik.

90. cikk

(Ügydöntő népszavazás)

Az Országgyűlés azokban a kérdésekben, amelyeket törvénnyel szabályoznak, népszavazást írhat ki. A népszavazás eredménye az Országgyűlés számára kötelező. Az Országgyűlés az előző bekezdésben foglalt népszavazást saját kezdeményezésére is kiírhatja, de abban az esetben, ha azt a képviselők legalább egyharmada, az Államtanács vagy negyvenezer választó követeli, az Országgyűlés köteles népszavazást kiírni. A népszavazáson minden szavazati joggal rendelkező állampolgár szavazhat. A népszavazásra bocsátott javaslat akkor tekintendő elfogadottnak, ha a választók az érvényes szavazatok többségével támogatták. A népszavazásra vonatkozó szabályokat a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmados szavazattöbbségével elfogadott törvény állapítja meg.

91. cikk
(A törvény kihirdetése)

A törvényeket a köztársasági elnök hirdeti ki a törvény elfogadásától számított nyolc napon belül.

Az Államtanács a törvény elfogadásától számított hét napon belül és még annak kihirdetése előtt követelheti, hogy az Országgyűlés a törvényről újra döntsön. Az ismételt döntéshozatalnál a törvény elfogadása mellett az összes képviselő többségének kell szavaznia, kivéve, ha az Alkotmány a tárgyalta törvény elfogadásához nagyobb számú szavazatot ír elő. Az Országgyűlés megismételt döntése végleges.

92. cikk
(A hadi és a rendkívüli állapot)

Rendkívüli állapotot akkor kell kihirdetni, amikor nagy és általános veszély fenyegeti az állam fennmaradását. A hadi vagy a rendkívüli állapot kihirdetéséről, a sürgős intézkedésekről és ezek megszüntetéséről a kormány javaslatára az Országgyűlés határoz. Az Országgyűlés dönt a fegyveres erők alkalmazásáról.

Amikor az Országgyűlés ülése akadályoztatva van, az első és a második bekezdésben felsorolt kérdésekben a köztársasági elnök dönt. Döntéseit haladéktalanul az Országgyűlés elé kell terjesztenie jóváhagyásra, amint az összeül.

93. cikk
(A parlamenti vizsgálat)

Az Országgyűlés közérdekű ügyekben vizsgálatot rendelhet el, abban az esetben, ha azt az országgyűlési képviselők egyharmada vagy az Államtanács követeli, pedig köteles a vizsgálatot elrendelni. E célból bizottságot nevez ki, amelynek az adatgyűjtésnél és a vizsgálatnál az igazságügyi szerveik felhatalmazására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmaznia.

94. cikk
(Az Országgyűlés Házszabálya)

Az Országgyűlés a házszabályát a jelenlévő képviselők kétharmados szavazattöbbségével fogadja el.

95. cikk
(A képviselők jutalmazása)

Az Országgyűlés képviselőinek illetményét vagy juttatásait törvény állapítja meg.

b) Az Államtanács

96. cikk (Összetétel)

Az Államtanács a szociális, gazdasági, szakmai és helyi érdekeket képviselő tagokból alakul. Az Államtanácsnak negyven tagja van.

Az Államtanács a következőképp épül fel:

- négy tag a munkaadók képviseletében;
- négy tag a munkavállalók képviseletében;
- négy tag a mezőgazdasági termelők, a kisiparosok és a szabadfoglalkozásúak képviseletében;
- hat tag a nem gazdasági tevékenységek képviseletében;
- huszonnégy tag a helyi érdekek képviseletében.

Az Államtanács szervezetét törvény szabályozza.

97. cikk (Az Államtanács hatásköre)

Az Államtanács:

- az Országgyűlésben törvények elfogadását kezdeményezheti;
- véleményt nyilvánít az Országgyűlés hatáskörébe tartozó ügyről;
- követelheti, hogy az Országgyűlés a törvény kihirdetése előtt arról ismételten döntést hozzon;
- követelheti népszavazás kiírását a 90. cikk második bekezdése alapján;
- vizsgálatot követelhet közérdekű ügyekben a 93. cikk alapján.

Az Országgyűlés követelésére az Államtanács meghatározott ügyekben köteles véleményt nyilvánítani.

98. cikk (A választások)

Az Államtanácsba való választásokat az Országgyűlés összes képviselőjének kétharmados szavazattöbbségével elfogadott törvény szabályozza.

Az Államtanács tagjait öt éves időtartamra választják.

99. cikk (A döntéshozatal)

Az Államtanács határozatképes, ha az ülésen tagjainak többsége jelen van. Az Államtanács a jelenlévő tagok leadott szavazatainak többségével hozza döntéseit. A népszavazás kiírására irányuló kezdeményezést az Államtanács összes tagjának szavazattöbbségével fogadja el.

100. cikk

(A tisztség összeférhetlensége és a mentelmi jog)

Az Államtanács tagja nem lehet egyben országgyűlési képviselő is.

Az Államtanács tagjait ugyanolyan mentelmi jog illeti meg, mint a képviselőket. A mentelmi jogról az Államtanács dönt.

101. cikk
(Az Államtanács Hárszabálya)

Az Államtanács saját hárszabályát az összes tag többségének szavazatával fogadja el.

c) A köztársasági elnök

102. cikk
(A köztársasági elnök tisztsége)

A köztársasági elnök képviseli a Szlovén Köztársaságot és a honvédelmi erők főparancsnoka.

103. cikk
(A köztársasági elnök választása)

A köztársasági elnököt közvetlen, általános és titkos szavazással választják.

A köztársasági elnökjelölt az érvényes szavazatok többségével választják.

A köztársasági elnököt öt éves időtartamra választják, de legfeljebb kétszer egymás után. Ha megbízatása háború vagy rendkívüli állapot idején járna le, megbízatása hat hónappal a háború vagy rendkívüli állapot megszűnése után szűnik meg.

Köztársasági elnökké csak szlovén állampolgár választható.

A köztársaságielnök-választást az Országgyűlés elnöke írja ki. A köztársasági elnököt legalább 15 nappal a leköszönő elnök megbízatásának lejárta előtt kell megválasztani.

104. cikk
(A köztársasági elnök eskütétele)

Tisztsége elfoglalása előtt a köztársasági elnök az Országgyűlés előtt a következő esküt teszi:

"Esküszöm, hogy tiszteletben tartom az alkotmányos rendet, hogy lelkiismeretesen végzem munkámat, és hogy teljes erőmből a Szlovén Köztársaság jólétéért fogok tevékenykedni."

105. cikk
(A köztársasági elnöki tisztség összeférhetlensége)

A köztársasági elnöki tisztség összeférhetetlen más köztisztség és foglalkozás gyakorlásával.

106. cikk
(A köztársasági elnök helyettesítése)

A köztársasági elnök tartós akadályoztatása, halála, lemondása vagy megbízásának más okból történő megszűnése esetén a köztársasági elnöki tisztséget az új elnök megválasztásáig ideiglenesen az Országgyűlés elnöke látja el. Ebben az esetben a korábbi elnök megbízásának megszűnését követő tizenöt napon belül ki kell írni a köztársasági-elnök választást.

A köztársasági elnöki tisztséget a köztársasági elnök átmeneti akadályoztatása esetén is ideiglenesen az Országgyűlés elnöke látja el.

107. cikk
(A köztársasági elnök hatásköre)

A köztársasági elnök:

- kiírja az országgyűlési választásokat;
- kihirdeti a törvényeket;
- a törvényben meghatározott esetekben kinevezi az állami tisztségviselőket;
- kinevezi és felmenti a köztársaság nagyköveteit és követeit, valamint fogadja a külföldi diplomáciai képviselők megbízóleveleit;
- kiadja a megerősítő okiratokat;
- gyakorolja a kegyelmezés jogát;
- kitüntetések és tiszteletbeli címeket adományoz;
- ellátja a jelen alkotmányban meghatározott egyéb ügyeket.

Az Országgyűlés követelésére a köztársasági elnök meghatározott kérdésekben köteles véleményt nyilvánítani.

108. cikk
(Törvényerejű rendelet)

Abban az esetben, ha az Országgyűlés rendkívüli állapot vagy háború miatt nem tud összeülni, a kormány javaslatára a köztársasági elnök törvényerejű rendeletet adhat ki. A törvényerejű rendelet a jelen alkotmány 16. cikkével összhangban kivételes esetben korlátozhatja az egyes jogokat és alapvető szabadságjogokat.

A köztársasági elnök haladéktalanul köteles a törvényerejű rendeleteket az Országgyűlés elé terjeszteni jóváhagyásra, amint az összeül.

109. cikk
(A köztársasági elnök felelőssége)

Ha a köztársasági elnök tisztsége ellátása közben alkotmánysértést vagy súlyos törvénysértést követ el, az Országgyűlés vádat emelhet ellene az Alkotmánybíróságnál. Az Alkotmánybíróság megállapítja a vád megalapozottságát vagy a vádlottat felmenti a vád alól, az összes bíró szavazatának kétharmados többségével pedig a vádlottat tisztségétől megfoszthatja. Miután az Alkotmánybíróság megkapta az Országgyűlés határozatát a vádemelésről, dönthet arról is, hogy a vád elbírálásáig a köztársasági elnök tisztségét ideiglenesen nem láthatja el.

d) A kormány

110. cikk
(A kormány összetétele)

A kormány miniszterelnökből és miniszterekből áll. A kormány és az egyes miniszterek hatáskörükben önállóak és az Országgyűlésnek felelősek.

111. cikk
(A kormányfő megválasztása)

A köztársasági elnök a képviselőcsoportok vezetőivel való tanácskozást követően javaslatot tesz az Országgyűlésnek a kormányfőjelöltre.

A kormányfőt az Országgyűlés az összes képviselő többségének szavazatával választja, ha a jelen alkotmány másképpen nem rendelkezik. A szavazás titkos. Ha a jelölt nem kapta meg a szükséges szavazattöbbséget, a köztársasági elnök ismételt tanácskozások után tizennégy napon belül másik jelöltet, vagy ugyanazt a jelöltet javasolhatja. Jelöltet a képviselőcsoportok és legalább tíz képviselő is állíthat. Ha ezen határidőn belül több javaslatot terjesztettek elő, mindegyikről külön szavaznak, mégpedig először a köztársasági elnök jelöltjéről, ha őt nem választják meg, a többi jelöltre is, mégpedig a javaslatok beterjesztési sorrendjében.

Ha egyik jelöltet sem választják meg, a köztársasági elnök feloszlatja az Országgyűlést és új választásokat ír ki, kivéve ha az Országgyűlés a jelenlévő képviselők leadott szavazatainak többségével elhatározza, hogy negyvennyolc órán belül újból kormányfőt választ, amelyen a kormányfő megválasztásához a jelenlévő képviselők leadott szavazatainak többsége is elegendő. Az ismételt szavazáson az egyes jelöltekről az előző szavazásoknál elnyert szavazatszám sorrendjében szavaznak, ezt követően pedig az a választásig beterjesztett új jelöltekről, akik között a köztársasági elnök esetleges jelöltje előnyt élvez.

Ha ezen a választáson sem szerzi meg egyik jelölt sem a szükséges szavazattöbbséget, a köztársasági elnök feloszlatja az Országgyűlést és új választásokat ír ki.

112 cikk
(A miniszterek kinevezése)

A minisztereket a kormányfő javaslatára az Országgyűlés nevezi ki és menti fel. A miniszterjelöltnek kinevezése előtt részt kell vennie az Országgyűlés illetékes bizottságának meghallgatásán, és válaszolnia kell annak kérdéseire.

113. cikk
(A kormány eskütétele)

A kormányfő és a miniszterek megválasztásuk, illetőleg kinevezésük után az Országgyűlés előtt esküt tesznek a 104. cikk szerint.

114. cikk
(A kormány szervezete)

A kormányfő gondoskodik a kormány egységes politikai és közigazgatási irányzatáról és összehangolja a miniszterek munkáját. A miniszterek közösen felelősek a kormány munkájáért, valamennyi miniszter pedig az irányítása alá tartozó minisztérium munkájáért. A kormány összetételét és munkáját, a minisztériumok számát, hatáskörét és szervezetét törvény szabályozza.

115. cikk

(A kormányfő és a miniszterek megbízatásának megszűnése)

A kormányfőnek és a minisztereknek a megbízatása akkor szűnik meg, amikor a választások után összeül az új Országgyűlés, a miniszterek megbízatása pedig a kormányelnök megbízatásának minden más esetben történő megszűnésével is, valamint a miniszter felmentése vagy lemondása esetén. A folyó ügyeket az új kormányfő megválasztásáig, illetőleg az új miniszterek kinevezéséig kötelesek ellátni.

116. cikk

(Bizalmatlansági indítvány a kormánnyal szemben)

Az Országgyűlés a kormánytól csak úgy vonhatja meg a bizalmat, ha legalább tíz képviselő javaslatára az összes képviselő többségének szavazatával új kormányfőt választ. Ezáltal az eddigi kormányfőt felmentettnek tekintendő, de minisztereivel együtt az új kormány eskütételéig köteles ellátni a folyó ügyeket.

Az új kormányfő megválasztására tett javaslat előterjesztése és a szavazás között legalább negyvennyolc órának kell eltelnie, kivéve, ha az Országgyűlés az összes képviselő szavazatának kétharmados többségével másképpen dönt, vagy ha az állam hadi állapotban vagy rendkívüli állapotban van.

Ha a kormányfőt a 111. cikk negyedik bekezdése alapján választották meg, abban az esetben vonható meg tőle a bizalom, ha az Országgyűlés legalább tíz képviselő javaslatára a leadott szavazatok többségével új kormányfőt választ.

117. cikk

(A bizalmi szavazás)

A kormányfő bizalmi szavazást kérhet a kormánnyal szemben. Ha a kormánynak az összes képviselő többsége nem szavaz bizalmat, az Országgyűlésnek harminc napon belül új kormányfőt kell választania, vagy az ismételt szavazáson az eddigi kormányfőnek bizalmat kell szavaznia, különben a köztársasági elnök feloszlatja az Országgyűlést és új választásokat ír ki. A kormányfő a bizalmi szavazást egyben valamely törvény vagy más határozat elfogadásához kötheti az Országgyűlésben. Ha a határozatot nem fogadják el, úgy tekintendő, hogy a kormánytól megvonták a bizalmat.

A bizalmi szavazás követelése és a szavazás között legalább negyvennyolc órának kell eltelnie.

118. cikk

(Interpelláció)

Legalább tíz képviselő az Országgyűlésben interpellációt nyújthat be a kormány vagy az egyes miniszterek munkájával szemben.

Ha az interpelláció megtárgyalása után az összes képviselő többsége a kormánytól vagy az egyes miniszterektől szavazás útján megvonja a bizalmat, az Országgyűlés a kormányt vagy a minisztereket felmenti.

119. cikk

(Vádemelés a kormányfő és a miniszterek ellen)

Az Országgyűlés vádat emelhet az Alkotmánybíróságnál a kormányfő vagy a miniszterek ellen megbízatásuk ellátása közben elkövetett alkotmány- vagy a törvénysértés miatt. Az Alkotmánybíróság eljárására a 109. cikk irányadó.

e) A közigazgatás

120. cikk

(A közigazgatás szervezete és munkája)

A közigazgatás szervezetét, hatáskörét és a tisztségviselők kinevezésének módját törvény szabályozza.

A közigazgatási szervek munkájukat önállóan végzik az alkotmány és a törvények alapján és keretein belül.

A közigazgatási szervek és a közhatalmi jogosultsággal eljáró személyek határozataival és cselekedeteivel szemben az állampolgárok és a szervezetek bírósághoz fordulhatnak jogaik és törvényes érdekeik védelme érdekében.

121. cikk

(A közigazgatási szervek feladata)

A közigazgatási feladatokat közvetlenül a minisztériumok látják el.

Törvénnyel az önkormányzatok, gazdasági társaságok és más szervezetek, valamint egyének közfelhatalmazást kaphatnak meghatározott államigazgatási feladatok ellátására.

122. cikk

(A közigazgatási szervekben való foglalkoztatás)

Közigazgatási szervekben csak közigazgatási pályázat révén lehet munkavállalót foglalkoztatni, kivéve a törvény által meghatározott esetekben.

f) A honvédelem

123. cikk

(Közreműködés kötelezettsége az állam védelmében)

Az állam védelme a törvényben meghatározott módon és keretek között minden állampolgár kötelessége.

Azoknak az állampolgároknak, akik hitvallási, filozófiai vagy humanitárius nézeteik miatt nem hajlandók részt venni katonai kötelességük teljesítésében, lehetővé kell tenni, hogy az állam védelmében más módon vegyenek részt.

124. cikk

(A honvédelem)

Az állam területi épségére és egységére irányuló védelem fajtáit, terjedelmét és szervezését az Országgyűlés a jelenlevő képviselők kétharmados szavazattöbbségével elfogadott törvénnyel szabályozza.

A védelem végrehajtását az Országgyűlés felügyeli.

A biztonság szavatolásánál az állam elsősorban a békepolitikából, valamint a béke és az erőszakmentesség kultúrájából indul ki.

g) A bírói szervezet

125. cikk
(A bírók függetlensége)

A bírók tisztségük végzésében függetlenek. Az alkotmánynak és a törvényeknek vannak alárendelve.

126. cikk
(A bíróságok szervezete és hatásköre)

A bíróságok szervezetét és hatáskörét törvény szabályozza.

Rendkívüli bíróságokat nem lehet létesíteni, békeidőben hadbíróságokat sem lehet létesíteni.

127. cikk
(A Legfelsőbb Bíróság)

A Legfelsőbb Bíróság az állam legfőbb bírósági szerve.
Rendes és rendkívüli jogorvoslatokról hoz döntéseket és más, a törvényben meghatározott feladatokat lát el.

128. cikk
(Az állampolgárok közreműködése a bírói hatalom gyakorlásánál)

Az állampolgárok közvetlen közreműködésének eseteit és formáit a bírói hatalom gyakorlásánál törvény határozza meg.

129. cikk
(A bírói tisztség állandósága)

A bírói tisztség állandó. Törvény állapítja meg a korhatárt és a megválasztás egyéb feltételét.
Törvény állapítja meg a bírók nyugdíjazásának korhatárát.

130. cikk
(A bírók választása)

A bírókat a Bírói Tanács javaslatára az Országgyűlés választja.

131. cikk
(A Bírói Tanács)

A Bírói Tanács tizenegy tagból áll. Öt tagot a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választ a jogtudományok professzorai, az ügyvédek és más jogászok soraiból, hat tagot pedig a bírói tisztséget tartósan végző bírók választanak soraikból. Az elnököt a Bírói Tanács választja saját tagjai közül.

132. cikk

(A bírói tisztség megszűnése és megvonása)

A bírói tisztség a törvényben meghatározott okokból szűnik meg.

Ha a bíró tisztsége végzése közben súlyos alkotmány- vagy törvénysértést követ el, az Országgyűlés a Bírói Tanács javaslatára a bírót felmentheti.

Jogerős ítélettel megállapított, a bírói tisztséggel való visszaéléssel elkövetett bűncselekmény esetében az Országgyűlés a bírót felmenti.

133. cikk

(A bírói tisztség összeférhetlensége)

A bírói tisztség összeférhetetlen más állami szervben, a helyi önkormányzat szerveiben és a politikai pártok szerveiben való tisztséggel, valamint más, törvény által meghatározott tisztséggel és tevékenységgel.

134. cikk

(A bírók mentelmi joga)

Senkit, aki részt vesz az ítékezésben, nem lehet felelősségre vonni a bírósági döntéshozatalnál nyilvánított véleményért.

Bírót nem lehet előzetes letartóztatásba helyezni és ellene az Országgyűlés beleegyezése nélkül nem lehet büntetőeljárást indítani olyan bűncselekmény gyanúja alapján, melyet a bírói tisztség ellátása közben követett el.

h) Az ügyészség

135. cikk

(Az ügyész)

Az ügyész büntetőügyekben vádat emel és képviseli azt, valamint más, a törvényben meghatározott hatáskörrel rendelkezik.

Az ügyészség szervezetét és hatáskörét törvény szabályozza.

136. cikk

(Az ügyészi tisztség összeférhetlensége)

Az ügyész tisztsége összeférhetetlen más állami szervben, a helyi önkormányzat szerveiben és a politikai pártok szerveiben viselt tisztségekkel, valamint más, a törvény által meghatározott tisztséggel és tevékenységgel.

i) Az ügyvédség és a közjegyzőség

137. cikk
(Az ügyvédség és a közjegyzőség)

Az ügyvédség mint az igazságszolgáltatás része önálló és független szolgálat, amelynek működését törvény szabályozza.

A közjegyzőség közszolgálat, amelyet törvény szabályoz.

V. AZ ÖNKORMÁNYZAT

a) A helyi önkormányzat

138. cikk
(A helyi önkormányzáshoz való jog gyakorlása)

Szlovénia lakosai a helyi önkormányzatot a községekben és más helyi közösségekben hozzák létre.

139. cikk
(A község)

A község helyi önkormányzat.

A község területéhez egy vagy több település tartozik, amelyeket a lakosság közös szükségletei és érdekei kötnek össze.

Község törvénnyel alapítható, amelynek meghozatala előtt az adott területen élő lakosság népszavazáson fejezi ki akaratát. A törvény megállapítja a község területét is.

140. cikk
(A helyi önkormányzatok munkaköre)

A község hatáskörébe azok a helyi ügyek tartoznak, amelyeket a község önállóan rendezhet, és amelyek kizárólag a község lakosságát érintik.

Az állam a község és a helyi önkormányzati társulás előzetes hozzájárulásával a hatáskörébe tartozó egyes feladatok ellátását törvénnyel átruházhatja a községre, illetve a helyi önkormányzati társulásra, amennyiben biztosítja az ehhez szükséges forrásokat is.

Azokban az ügyekben, amelyeket az állam a helyi önkormányzat szerveire ruházott át, az állami szervek felügyelik az önkormányzati szervek munkájának célszerűségét és szakszerűségét.

141. cikk
(A városi község)

A város törvénnyel meghatározott eljárás és feltételek szerint városi községgé nyilvánítható. A városi község saját feladatain kívül törvényben meghatározott, városfejlesztéssel kapcsolatos állami feladatokat is ellát.

142. cikk
(A község bevételei)

A községet saját forrásaiból gazdálkodik. A gazdaságilag kevésbé fejlett községeknek, amelyek feladataikat nem tudják teljes mértékben elvégezni, az állam a törvényben meghatározott elvek és szempontok alapján további forrásokat biztosít.

143. cikk
(A helyi önkormányzatok társulásai)

A községek a nagyobb jelentőségű helyi ügyek megoldása és intézése céljából önállóan határoznak helyi önkormányzati társulások, illetve régiók létrehozásáról. Az állam a hatáskörébe tartozó meghatározott feladatok elvégzését a társulásokkal való megállapodás alapján átruházza hatáskörükbe és meghatározza ezen társulások részvételét az állami hatáskörbe tartozó meghatározott ügyekre vonatkozó javaslattételnél és a feladatok végrehajtásánál.

Törvény szabályozza az előző bekezdésben foglalt hatáskör átruházásának elveit és szempontjait.

144. cikk
(Az állami szervek felügyelete)

A helyi közösségek szerveinek törvényes munkáját az állami szervek felügyelik.

b) Egyéb önkormányzatok

145. cikk
(A társadalmi tevékenységek önkormányzata)

Az állampolgárok érdekeik érvényesítése érdekében társadalmi önkormányzatot alapíthatnak.

Az állampolgárokra törvénnyel átruházható az állam hatáskörébe tartozó egyes ügyek elintézése önkormányzatok keretében.

VI. A KÖZPÉNZÜGYEK

146. cikk
(Az állam és a helyi közösségek finanszírozása)

Az állam és a helyi közösségek feladataik megvalósításához szükséges pénzeszközöket adókból és más kötelező járulékokból, valamint saját vagyonukból származó jövedelmekből szerzik.

Az állam és a helyi közösségek vagyonuk értékét vagyonmérleggel mutatják ki.

147. cikk

(Az adók)

Az állam törvénnyel írja elő az adókat, vámokat és egyéb járulékokat.

A helyi közösségek adókat és más járulékokat az alkotmányban és törvényben meghatározott feltételek szerint állapítanak meg.

148. cikk
(A költségvetés)

Az államnak és a helyi közösségeknek a közfogyasztás finanszírozására szánt összes jövedelmét és kiadását a költségvetésben kell kimutatnia.

Ha a költségvetést végrehajtása kezdetének első napjáig nem fogadták el, a költségvetési szervet ideiglenesen az előző költségvetés szerint finanszírozzák.

149. cikk
(Az államot terhelő hitelek)

Az állam terhére történő hitelfelvétel és az állami kezességvállalás a hitelekért csak törvényben meghatározott esetekben engedélyezett.

150. cikk
(A Számvevőszék)

A Számvevőszék az állami számlák, az államháztartás és az egész közfogyasztás legfőbb ellenőrző szerve.

A Számvevőszék szervezetéről és hatásköréről törvény rendelkezik. A Számvevőszék munkája során független, és csak az alkotmánynak és a törvényeknek van alárendelve.

151. cikk
(A Számvevőszék tagjainak kinevezése)

A Számvevőszék tagjait az Országgyűlés nevezi ki.

152. cikk
(A központi bank)

Szlovéniának központi bankja van. Működésében a bank független és közvetlenül az Országgyűlésnek felel.

A központi bankot törvénnyel alapítják.

A központi bank elnökét az Országgyűlés nevezi ki.

VII. AZ ALKOTMÁNYOSSÁG ÉS A TÖRVÉNYESSÉG

153. cikk

(A jogi aktusok összhangja)

A törvény, a többi jogszabály és általános jogi aktus nem lehet ellentétes az alkotmánnyal. A törvénynek összhangban kell lennie a nemzetközi jog általános érvényű elveivel és a hatályos nemzetközi szerződésekkel, amelyeket az Országgyűlés ratifikált, más jogszabálynak és általános jogi aktusnak pedig egyéb ratifikált nemzetközi szerződéssel is. A jogszabály és az egyéb általános jogi aktus nem lehet ellentétes az alkotmánnyal és a törvénnyel.

Az állami szervek, a helyi közösségek szervei és a közhatalmi jogosultsággal eljáró személyek jogi aktusainak és cselekedeteinek a törvényen vagy törvényes előíráson kell alapulniuk.

154. cikk

(A jogszabályok hatálya és közzététele)

A jogszabályt hatálybalépése előtt közzé kell tenni. A jogszabály a közzétételét követő tizenötödik napon lép hatályba, ha maga a jogszabály másképpen nem rendelkezik. Az állam jogi előírásait az állam hivatalos közlönyében, a helyi közösségek előírásait pedig a közösségek által meghatalmazott hivatalos hírlevélben teszi közzé.

155. cikk

(A jogszabályok visszamenőleges hatályának tilalma)

A törvénynek, más jogszabálynak és általános jogi aktusnak nem lehet visszamenőleges hatálya.

Kizárólag törvény írhatja elő, hogy egyes rendelkezéseinek visszamenőleges hatálya van, és csak abban az esetben, ha ezt közérdek megköveteli és a megszerzett jogok nem sérülnek.

156. cikk

(Az alkotmányosság megállapítására irányuló eljárás)

Ha a bíróság a döntéshozatalnál úgy véli, hogy az általa alkalmazandó törvény alkotmányellenes, fel kell függesztenie az eljárást és az Alkotmánybírósághoz kell fordulnia. Az eljárást a bíróság az Alkotmánybíróság döntése után folytatja.

157. cikk

(Közigazgatási per)

Az olyan végleges egyedi aktus törvényességéről, amelyben az állami szervek, a helyi közösségek szervei és a közhatalmi jogosultsággal eljáró személyek egyének és szervezetek jogairól, kötelességeiről vagy jogos érdekeiről döntenek, a közigazgatási perre hatáskörrel rendelkező bíróság dönt, ha az adott ügyet törvény más bíróság hatáskörébe nem utalja.

Ha más bíróság hatáskörébe nem tartozik, a közigazgatási perre hatáskörrel rendelkező bíróság dönt az egyes cselekmények és egyedi aktusok törvényességéről is, amelyek az egyén alkotmányos jogait érintik.

158. cikk (A jogerő)

Az állami szerv jogerős határozatával rendezett jogviszonyokat csak törvényben meghatározott esetekben és eljárás szerint lehet megsemmisíteni, érvénytelenné nyilvánítani vagy módosítani.

159. cikk (Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok biztosa)

Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmére az állami szervekkel, a helyi önkormányzat szerveivel és a közhatalmi jogosultsággal eljáró személyekkel szemben törvénnyel létre kell hozni az emberi jogok biztosának intézményét.

Egyes területekre törvénnyel az állampolgári jogok külön biztosának intézménye is létrehozható.

VIII. AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

160. cikk (Az Alkotmánybíróság hatásköre)

Az Alkotmánybíróság:

- dönt arról, hogy a törvény összhangban van-e az alkotmánnyal;
- dönt arról, hogy a törvény és más jogi előírás összhangban van-e a ratifikált nemzetközi szerződésekkel és a nemzetközi jog általános elveivel;
- dönt arról, hogy más jogszabály összhangban van-e az alkotmánnyal és a törvényekkel;
- dönt arról, hogy a helyi közösség jogi előírása összhangban van-e az alkotmánnyal és a törvényekkel;
- dönt arról, hogy a közfelhatalmazás végrehajtására kiadott általános jogi aktus összhangban van-e az alkotmánnyal, a törvényekkel és más jogszabályokkal;
- dönt az emberi jogokat és alapvető szabadságjogokat sértő egyes jogi aktus ellen benyújtott alkotmányjogi panaszról;
- dönt az állam és a helyi közösségek, valamint a helyi közösségek közötti hatásköri összeütközés tárgyában;
- dönt a bíróságok és más állami szervek közötti hatásköri összeütközés tárgyában;
- dönt az Országgyűlés, a köztársasági elnök és a kormány közötti hatásköri összeütközés tárgyában;
- dönt a politikai pártok aktusainak és működésének alkotmányellenességéről;
- dönt minden egyéb ügyben, amit a jelen alkotmány vagy a törvények hatáskörébe utalnak.

A köztársasági elnök, a kormányfő, vagy az országgyűlési képviselők egyharmadának javaslatára az Alkotmánybíróság véleményt mond a nemzetközi szerződések alkotmánnyal való összeegyeztethetőségéről a ratifikációs eljárás során. Az Alkotmánybíróság véleménye az Országgyűlés számára kötelező erejű.

Ha a törvény másképp nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról csak abban az esetben dönt, ha az egyéb jogorvoslati lehetőségeket már kimerítették. Arról, hogy tárgyalja-e az alkotmányjogi panaszt, az Alkotmánybíróság törvényben meghatározott szempontok és eljárás alapján dönt.

161. cikk
(A törvény hatályon kívül helyezése)

Ha az Alkotmánybíróság megállapítja a törvény alkotmányellenességét, azt egészben vagy részben hatályon kívül helyezi. A hatályon kívül helyezés azonnal vagy az Alkotmánybíróság által meghatározott határidőn belül lép hatályba. A határidő nem lehet hosszabb egy évnél. Egyéb alkotmányellenes vagy törvénysértő jogi előírást vagy általános jogi aktust az Alkotmánybíróság megsemmisít vagy hatályon kívül helyez. Az Alkotmánybíróság a törvényben meghatározott feltételek szerint végleges döntéséig teljes egészében vagy részben felfüggesztheti azon jogi aktus végrehajtását, amelynek alkotmányosságát vagy törvényességét vizsgálja.

Ha az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata során jogi előírás vagy általános jogi aktus alkotmányellenességét is megállapítja, azt az első bekezdés rendelkezései alapján megsemmisítheti vagy hatályon kívül helyezheti.

Az Alkotmánybíróság döntéseinek jogkövetkezményeiről törvény rendelkezik.

162. cikk
(Az alkotmánybírósági eljárás)

Az alkotmánybírósági eljárást törvény szabályozza.

Törvény rendelkezik arról, ki jogosult alkotmánybírósági eljárást kezdeményezni. Eljárást bárki indíthat, aki jogi érdekeltiségét bizonyítani tudja.

Az Alkotmánybíróság az összes bíró többségének szavazatával dönt, ha az alkotmány vagy a törvény egyes esetekben másképp nem rendelkezik. Az Alkotmánybíróság a törvényben meghatározott szűkebb összetételben is dönthet arról, hogy megindítja-e az eljárást az alkotmányjogi panasz alapján.

163. cikk
(Összetétele és választása)

Az Alkotmánybíróság kilenc bíróból áll, akiket a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választ a törvényben meghatározott módon.

A bírakat a jogi szakértők közül választják. Az Alkotmánybíróság elnökét a bírák saját soraiból választják meg három évre.

164. cikk
(Az alkotmánybírók idő előtti felmentése)

Az alkotmánybírókat megbízási idejük lejártá előtt csak törvényben meghatározott módon lehet felmenteni:

- saját kérésére,
- ha bűncselekmény elkövetése miatt szabadságvesztésre ítélték, vagy
- tartósan alkalmatlanná vált megbízatásából eredő feladatai elvégzésére.

165. cikk
(A bírók megbízatási ideje)

Az Alkotmánybíróság bíróit kilenc évre választják. Az alkotmánybírók nem választhatók újra. Megbízatási ideje lejártá után az alkotmánybíró az új bíró megválasztásáig látja el tisztségét.

166. cikk
(A tisztség összeférhetlensége)

Az alkotmánybírói tisztség összeférhetetlen az állami szervekben, a helyi közösségek szerveiben és a politikai pártok szerveiben viselt tisztségekkel, valamint azon tisztségekkel és tevékenységekkel, amelyek a törvény értelmében összeférhetetlenek az alkotmánybírói tisztséggel.

167. cikk
(A mentelmi jog)

Az alkotmánybírók az országgyűlési képviselőkével azonos mentelmi jogot élveznek. A mentelmi jogról az Országgyűlés dönt.

IX. AZ ALKOTMÁNYMÓDOSÍTÁSI ELJÁRÁS

168. cikk
(Az alkotmánymódosítási eljárás kezdeményezése)

Alkotmánymódosítási eljárást húsz országgyűlési képviselő, a kormány vagy legalább harmincezer választó kezdeményezhet.

A kezdeményezésről az Országgyűlés dönt a jelenlévő képviselők kétharmados szavazattöbbségével.

169. cikk
(Az alkotmánymódosítási aktus)

Az alkotmány módosításáról szóló döntést az Országgyűlés összes képviselője kétharmados szavazattöbbségével fogadja el.

170. cikk
(Az alkotmánymódosítás megerősítése népszavazással)

Az Országgyűlés az alkotmánymódosítási javaslatot köteles népszavazásra bocsátani, ha ezt legalább harminc képviselő kezdeményezi.

Az alkotmánymódosítás a népszavazáson akkor tekinthető elfogadottnak, ha az érvényes szavazatot leadó választók többsége támogatta, azzal a feltétellel, hogy a szavazáson a választók többsége részt vett.

171. cikk
(Az alkotmánymódosítás kihirdetése)

Az alkotmánymódosítás az Országgyűlésben való kihirdetés napján lép hatályba.

X. ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

172. cikk

Jelen alkotmány kihirdetése napján lép hatályba.

173. cikk

Jelen alkotmány határozatai a kihirdetés napjától alkalmazandók, kivéve, ha a jelen alkotmány végrehajtásáról szóló alkotmányerejű törvény másképpen rendelkezik.

174. cikk

A jelen alkotmány végrehajtására és a benne foglalt határozatok alkalmazására való áttérés érdekében alkotmányerejű törvényt kell hozni.
Az alkotmányerejű törvényt a Szlovén Köztársaság Képviselőházának valamennyi tanácsában az összes képviselő kétharmados szavazattöbbségével fogadják el.

Ügyszám: 001-02/89-275
Ljubljana, 1991. december 23.

dr. France Bučar, s.k.
a Szlovén Köztársaság
Képviselőházának
elnöke